MEMM

Menntun
Móttaka
Menning

Samhæfing og samvinna í málefnum barna með fjölbreyttan tungumála- og menningarbakgrunn

Fríða Bjarney Jónsdóttir
samhæfingarstjóri MEMM

Miðstöð menntunar og skólaþjónustu

Stjórnarráð Íslands
Mennta- og barnamálaráðuneytið

Reykjavík

- Ísland í dag - fjölmenningarlegt samfélag
  - Hvernig geta sveitarfélög, stofnanir, skólar, atvinnulíf og samfélagið í heild brugðist við þessum breytingum?
  - Hvert er hlutverk leiðtoga í því ferli?
    - Blóðrásin ekki krabbamein

      (Magnús Þorkell Bernharðsson)

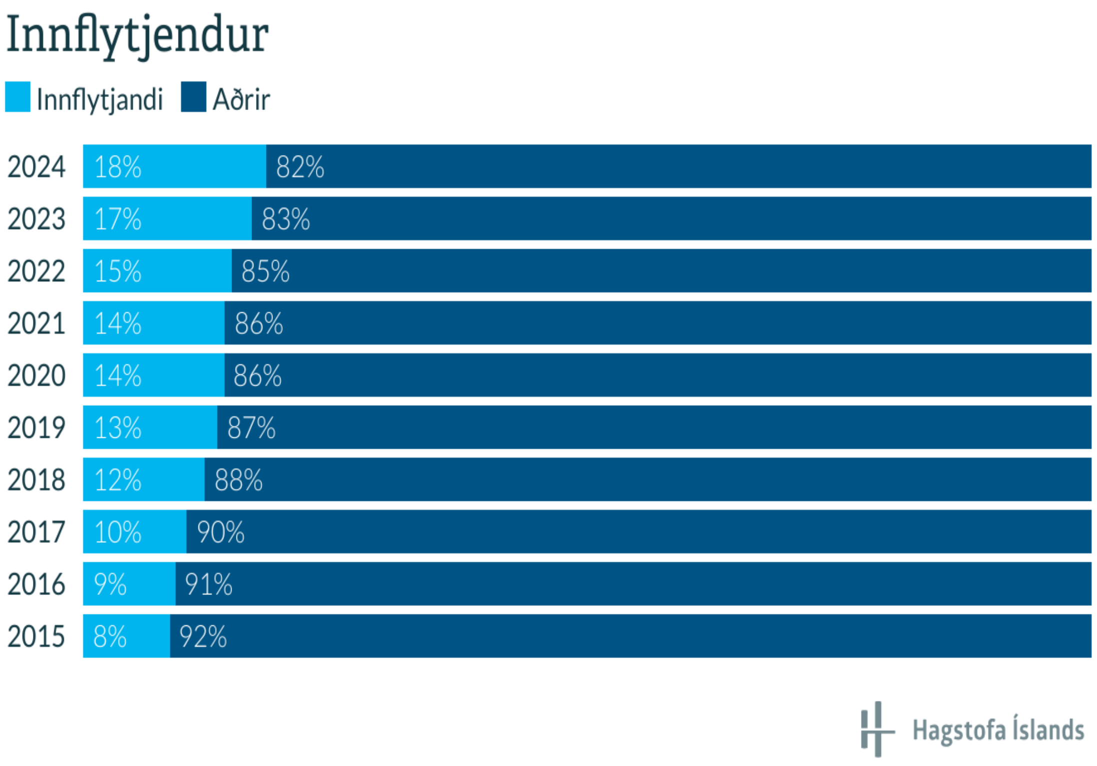

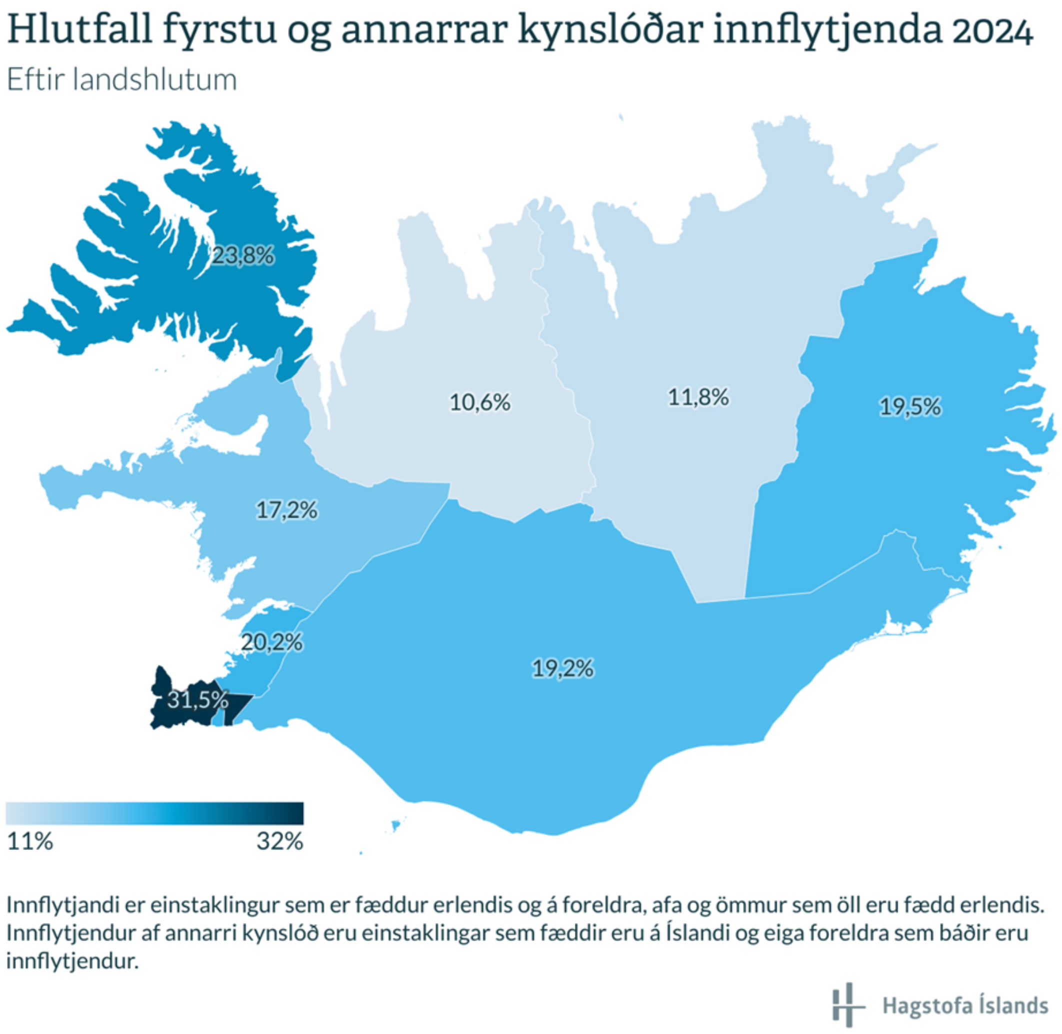

Áskoranir og viðfangsefni (OECD 2024)

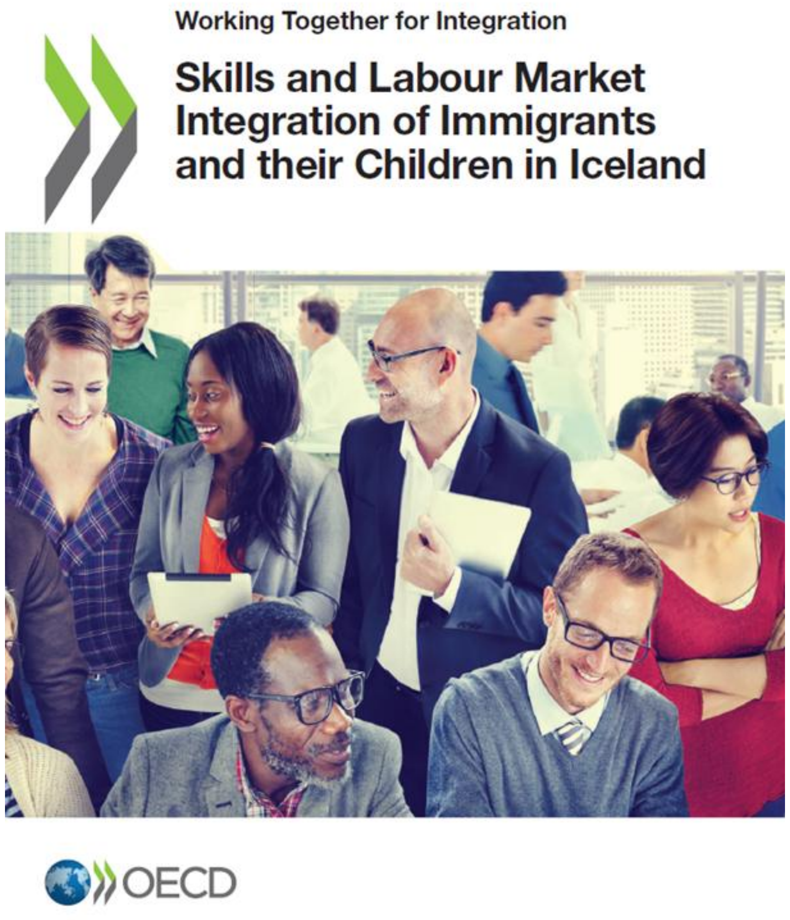

- **Áskoranir í móttöku og aðlögun**
- **Sterk atvinnuþátttaka en misnýtt hæfni**
- **Tungumálakunnátta veikur hlekkur**
- **Takmarkað aðgengi að íslenskukennslu**
- **Skortur á gögnum og eftirfylgni**
- **Færri börn innflytjenda sækja leikskóla**
- **Hátt hlutfall innflytjenda upplifir mismunun**
- **Skortur á vitund um úrræði og upplýsingar**

Tillögur að úrbótum

- **Bæta gagnalandslag**
- **Bæta tungumálakennslu og nýta hæfni betur**
- **Styðja betur við innflytjendafjölskyldur**
  - Upplýsa nýkomnar fjölskyldur um möguleika til þátttöku og aðlögunar
- **Bregðast við fordómum og mismunun**
  - Veita innflytjendum betri upplýsingar um réttindi þeirra og hvernig megi bregðast við mismunun
- **Fjárfesta í menntun og aðlögun barna innflytjenda**
  - Kerfisbundið mat á málþroska frá leikskóla og áfram og veita viðeigandi stuðning fyrir þau sem þurfa
    - Huga að skólaskilum – hvernig er upplýsingum skilað á milli og hvernig er stutt við nemendur?
  - Tryggja að fjármagn sem veitt er til skóla sé nýtt fyrir þennan nemendahóp
  - Auka meðvitund um mikilvægi leikskóla fyrir börn innflytjenda

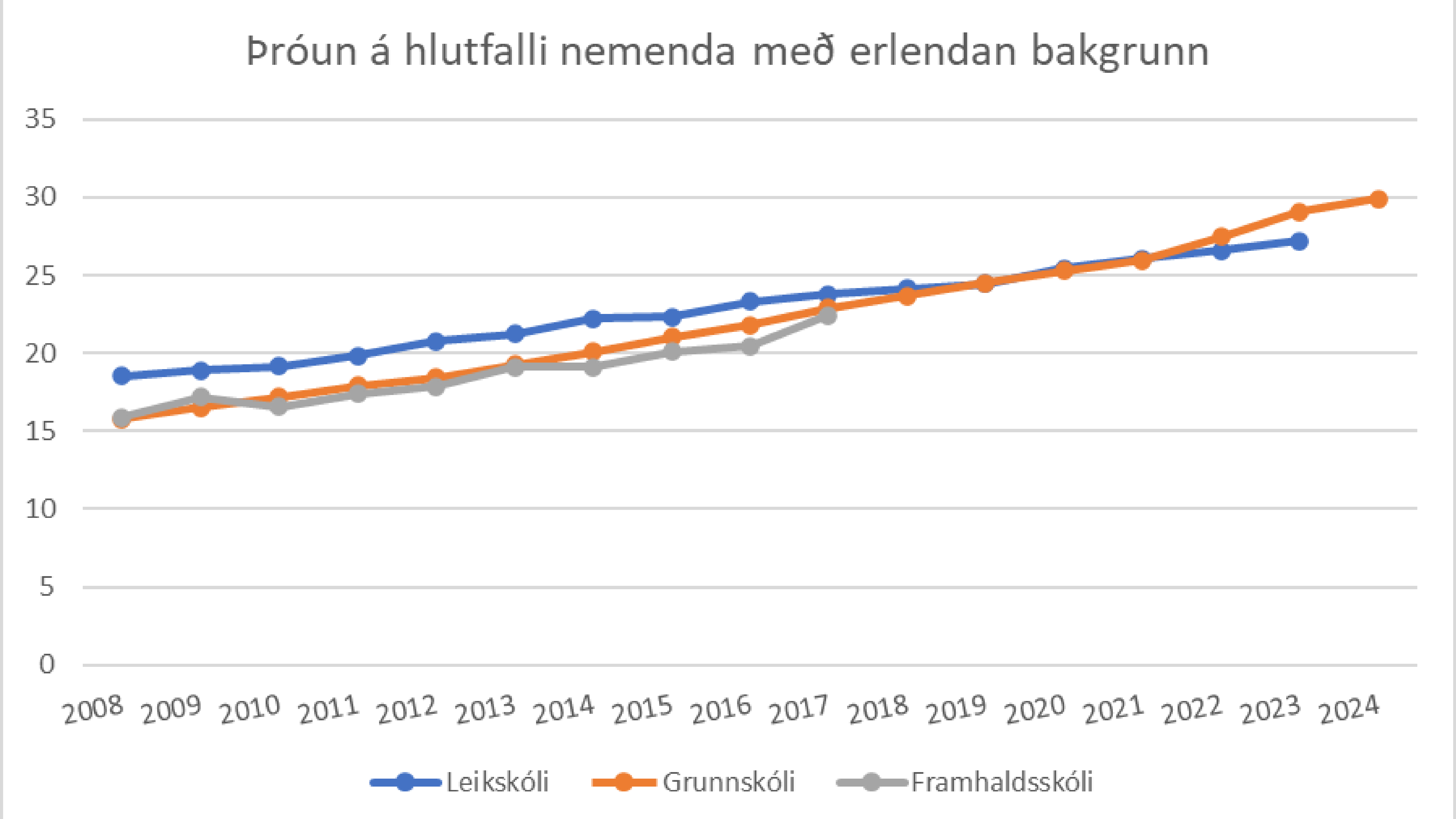

Þróun á hlutfalli nemenda með erlendan bakgrunn
35
30
25
20
15
10
5
0
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
Leikskóli
Grunnskóli
Framhaldsskóli

Stefnumótun og áherslur á Íslandi

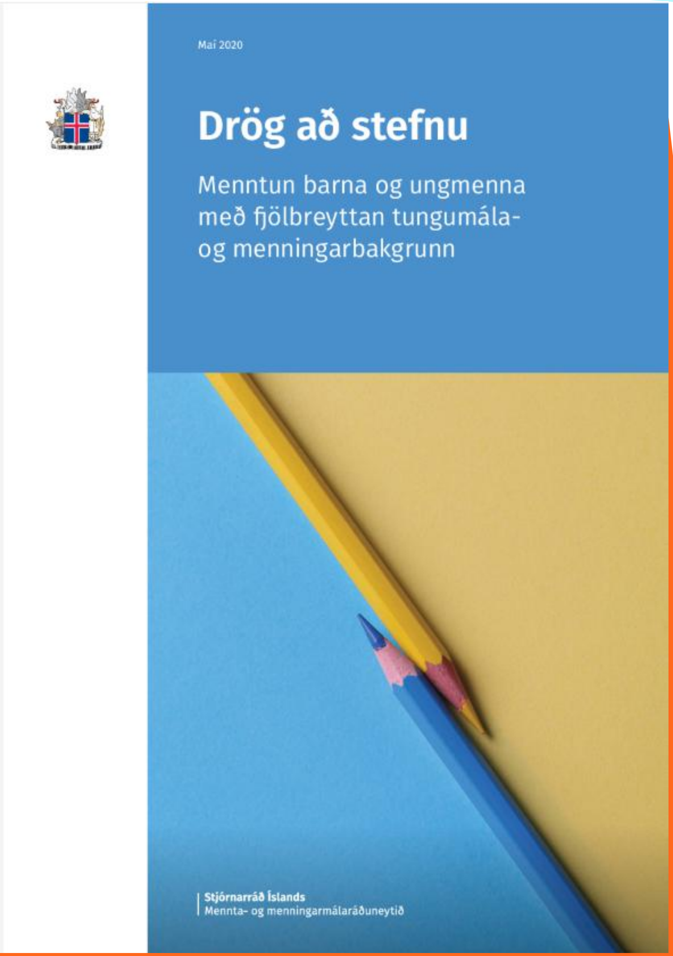

- Hvað segja lykilskjölin okkur?
  - Jákvæð og valdeflandi sýn á fjölbreytileikann
- Menntastefna 2030
  - Ísland er fjölmenningarsamfélag sem nýtir þá auðlind sem felst í fjölmenningarlegu skólastarfi, fagnar margbreytileika nemenda og nýtir til að efla samfélagið
    - Vinna við drög að stefnu um menntun barna og ungmenna með fjölbreyttan tungumála- og menningarbakgrunn mikilvægur grunnur að aðgerðum
    - Aðgerðaráætlun tvö aðgerð 3.2. *Menntun barna með fjölbreyttan tungumála og menningarbakgrunn í inngildandi skólastarfi*
- Aðalnámskrár leik og grunnskóla (framhaldsskóli eftir)
  - Íslenska, mál og læsi
  - Virkt fjöltyngi
  - Jafnræði – inngilding
  - Samstarf heimilis og skóla
  - Réttindi og lýðræði

Hver er staðan?

- Niðurstöður PISA
- OECD skýrslur
  - Meiri munur á frammistöðu barna innflytjenda hér en í öðrum OECD löndum
  - Hvati til að læra og nota tungumál – enska ráðandi
  - Hefur ekki áhrif á menntun barna sem eiga íslenskan uppruna
- Mælaborð um farsæld
- Íslenskar æskulýðsrannsóknir
- Fjölbreyttar rannsóknir sem beinast að:
  - Stöðu barna í íslensku miðað við jafnaldra
  - Þátttöku fjöltyngdra barna í íþrótta- og tómstundastarfi
  - Félagslegri stöðu
  - Samstarfi við foreldra
  - Tilvísanir í greiningar
- En líka rannsóknir sem sýna fram á árangursríkar aðferðir í starfi skóla, félagslegan og námslegan árangur barna og öfluga kennara

Júlí 2024

Sveigjanleg nýting fjármuna í grunnskólastarfi

Samtal við sveitarfélög 2023

Menntun barna með fjölbreyttan tungumála- og menningarbakgrunn stærsta áskorunin

Stjórnarráð Íslands
Mennta- og barnamálaráðuneytið

SKÓLAÞRÆÐIR

TÍMARIT SAMTAKA ÁHUGAFÓLKS UM SKÓLAÞRÓUN

Skólaþjónusta sveitarfélaga í nútíð og framtíð: Viðfangsefni, starfshættir og skipulag

31. MAÍ, 2022 · GREINAR

Rúnar Sigþórsson, Birna María Svanbjörnsdóttir, Hermína Gunnþórsdóttir, Jórunn Elídóttir, Sigríður Margrét Sigurðardóttir og Trausti Þorsteinsson

Árið 2020 kynnti rannsóknarhópur við Kennaradeild Háskólans á Akureyri fyrstu niðurstöður rannsóknar á skólaþjónustu sveitarfélaga við leik- og grunnskóla í tveimur

LEITA

Mikilvægt að byggja á því sem er vel gert og samhæfa vinnubrögð – Hermína Gunnþórsdóttir Húsavík 2023

október 2025

september 2025

ágúst 2025

Articles

Icelandic municipalities' response to students with an immigrant background

Hanna Ragnarsdóttir & Hermína Gunnþórsdóttir

Pages 578-590 | Received 13 Mar 2022, Accepted 12 Feb 2024, Published online: 12 Mar 2024

Cite this article https://doi.org/10.1080/00313831.2024.2322958 Check for updates

MEMM- *menntun, móttaka, menning*

Þróunarverkefni 2024-2026

Markmið MEMM

- Inngilding og virk þátttaka barna með fjölbreyttan tungumála og menningarbakgrunn
- Koma á samræmdu verklagi um móttöku, menntun og þjónustu
- Þróa og tryggja menntasamfélaginu öfluga ráðgjöf, námsgögn og verkfæri

Af hverju MEMM?

- Ákall um að málefnum barna með fjölbreyttan tungumála – og menningarbakgrunn sé betur sinnt
- Byggt á niðurstöðum rannsókna, reynslu þeirra sem starfa í skóla- og frístundastarfi og röddum barna og foreldra sem hingað koma
- Margt gott gert víða - mikilvægt að nýta innviði og kerfi sem þegar eru til staðar
- Þurfum teikna upp heildarmynd, samhæfa úrræði og mannauð en ekki búa til nýtt kerfi
- Vegferð og langtímaviðfangsefni sem menntasamfélagið allt þarf að koma að
  - Ekki bara kennarinn sem kennir íslensku sem annað tungumál

Hvað er MEMM?

Tvíþætt viðfangsefni:

- Tengsl málaflokksins við önnur málefnasvið mennta- og barnamálaráðuneytis
- Þróa stuðning, verkfæri, ráðgjöf og þjónustu innan Miðstöðvar menntunar og skólaþjónustu og tengja við önnur verkefni miðstöðvarinnar

Áherslur verkefnisins:

- Íslenska sem annað mál
- Inngilding, fjölmenning og fjöltyngi
- Læsisráðgjöf - stöðumat o.fl.
- Foreldrasamstarf
- Menntun og starfsþróun kennara og starfsfólks
- Þróun og dreifing námsgagna og annarra verkfæra

Hvað er komið af stað?

- Brúarsmiðir og kennsluráðgjafar leik- og grunnskóla
- Framhaldsskólateymi MEMM - íslenskubrautir
- Íslenska sem annað tungumál í grunnskóla
- Mál og læsi leikskóla
- Hæfnirammar í íslensku fyrir fjöltyngd leikskólabörn
- Matsferill og íslenska
- Frigg – upplýsingar um fjöltyngd börn
- Heillaspor - *Tengsla- og áfallamiðuð nálgun til að styðja við þroska, nám og farsæld barna í inngildandi skóla- og frístundastarfi*
- Frístundalæsi
- Menningarmót – fjöltyngi og menningarnæmi
- Talking partners – Sammála
- Börn með rofna skólagöngu
- Móttökuáætlanir og ferli móttöku
- Þróun á ráðgjöf og stuðningi við vettvang

Memm.mms.is

MEMM Menntun Móttaka Menning

Leikskóli Grunnskóli Frístundastarf

MEMM Menntun Móttaka Menning

Vefsíða MEMM er ætluð kennurum og starfsfólki í skóla- og frístundastarfi. Tilgangurinn er að miðla gagnlegum verkfærum, fræðslu og hugmyndum sem styðja við menntun barna með fjölbreyttan tungumála- og menningarbakgrunn.

Leit

Leikskóli

Grunnskóli

Framhaldsskóli

Frístundastarf

Hvað höfum við lært á þessu fyrsta ári?

Akureyri – markvisst skipulag í skólaþjónustu

- ÍSAT kennsluráðgjafi á skólaskrifstofu
- 20%-40% verkefnastjóri ÍSAT í grunnskólum
- Tengiliðir í leikskólum
- Skýr hlutverk og samábyrgð

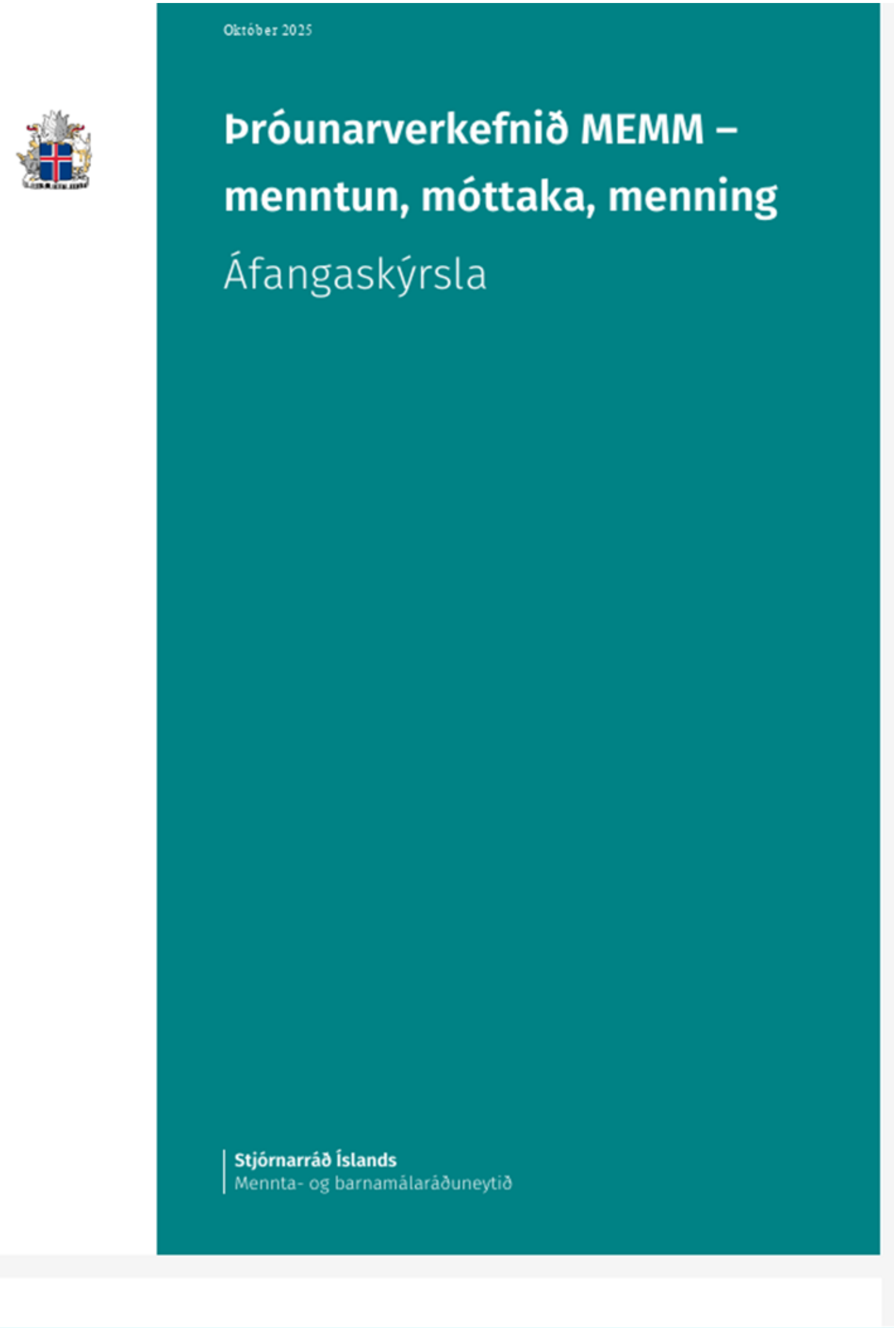
Október 2025

Þróunarverkefnið MEMM – menntun, móttaka, menning

Áfangaskýrsla

Stjórnarráð Íslands
Mennta- og barnamálaráðuneytið

aþjónustu og skóla- og

betur

ıenntunar

ırf að öllum
n.a.:

íkis og sveitarfélaga)
í sveitarfélögum
nntun og starfsþróun

allarforsenda

Undirbúningur

Apríl 2024 – Júní 2024

Ráðning samhæfingarstjóra og skipulagning verkefnisstjórnar og samhæfingarteymis

Kynningarfundir með samstarfsaðilum

Heimsóknir á vettvang hefjast – samtal við skólaskrifstofur

Undirbúa ráðningar á nýju starfsfólki

Greining á núverandi stöðu, þörfum, hindrunum og tækifærum hefst

Verkefnisáætlun og tímalína

Þróun og framkvæmd

Ágúst 2024 – Júní 2025

Teymi MML og MMS sameinuð, gengið frá ráðningu á MEMM starfsfólki

Áframhaldandi greining á núverandi stöðu, þörfum, hindrunum og tækifærum

MEMM kynningar og samtal við skólaskrifstofur, skóla- og frístundastarf

Þróun á samræmdu verklagi um móttöku, menntun og inngildingu barna með fjölbreyttan tungumála- og menningarbakgrunn

Þróun og framkvæmd varðandi:
- ráðgjöf, námsefni og verkfæri
- stuðningkerfi fyrir skóla og frístundastarf
- námskeið og vinnusmiðjur

Innleiðing hefst

Júlí 2025 – Júní 2026

Unnið að samræmdu verklagi um allt land í samvinnu við vettvang

Mat, endurskoðun og eftirfylgni

Uppbygging stuðnings

Dreifing námsefnis og verkfæra

Áframhaldandi þróun námsefnis og verkfæra

Mat á verkefninu, undirbúningur lokaskýrslu og þingsályktunartillögu

Mat, afurðir og framtíðarsýn

Ágúst 2025 – Des 2026

Samræmt verklag fyrir móttöku og menntun barna með fjölbreyttan tungumála- og menningarbakgrunn er tilbúið

Fjölbreytt námsefni og verkfæri eru tilbúin og aðgengileg á landsvísu

Hjá Miðstöð menntunar og skólaþjónustu starfar öflugt teymi sem styður við sveitarfélög og skóla

Starfsþróun, námskeið og fræðsluefni fyrir kennara og starfsfólk er í boði

Lokaskýrsla með mati á verkefninu og framtíðarsýn um menntun barna með fjölbreyttan tungumála- og menningarbakgrunn liggur fyrir

Þingsályktunartillaga lögð fyrir þingið

MEMM á Norðurlandi

Landshlutaheimsókn

MEMM – menntun, móttaka, menning er þróunarverkefni sem miðar m.a. að því að efla þekkingu og færni starfsfólks og auka aðgengi að verkfærum, námsefni og leiðum til að styðja við menntun barna með fjölbreyttan tungumála- og menningarbakgrunn. 17. og 18. nóvember næstkomandi verður boðið upp á námskeið, fræðslu og samtal fyrir starfsfólk, kennara og stjórnendur í leikskólum, grunnskólum, framhaldsskólum og frístundastarfi á Norðurlandi.

Mánudagur 17. nóvember
Vinnusmiðja fyrir leikskóla
kl. 9:00-12:00

Lærdómssamtal með stjórnendum
kl. 13:00 – 15:00

Þriðjudagur 18. nóvember
Námskeið fyrir grunnskóla
kl. 9:00-15:00

Skráningarhlekki má finna á Facebook

Miðstöð menntunar og skólaþjónustu

MEMM Menntun Móttaka Menning